

VALSTYBINĖ MOKESČIŲ INSPEKCIJA PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

Apskričių valstybinėms mokesčių
inspekcijoms

Nr.

2022 M. LAIKOTARPIU GYVENTOJŲ GAUTŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ PARDAVIMO AR KITOKIO PERLEIDIMO NUOSAVYBĖN AR IŠVESTINIŲ FINANSINIŲ PRIEMONIŲ REALIZAVIMO PAJAMŲ APMOKESTINIMO IR DEKLARAVIMO YPATUMAI

Atsižvelgdami į Mokesčių administravimo įstatymo¹ 19 straipsnyje nurodytą VMI² keliamą uždavinį „padėti mokesčių mokėtojams įgyvendinti savo teises ir atlikti pareigas“, primename kokia tvarka apmokestinamos ir deklaruojamos nuolatinių Lietuvos gyventojų (toliau – gyventojas) 2022 m. laikotarpiu gautos finansinių priemonių pardavimo ar kitokio perleidimo nuosavybėn ar išvestinių finansinių priemonių realizavimo (toliau – FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo) pajamos.

1. Pajamų mokesčio lengvata

FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamoms, atitinkančioms Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo³ 17 str. 1 d. 30 punkte aprašytas sąlygas, taikoma pajamų mokesčio lengvata. Šiame punkte nurodoma, jog pajamų iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo ir jų įsigijimo kainos bei kitų Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnyje nurodytų su FP pardavimu / perleidimu ar IFP realizavimu susijusių išlaidų skirtumas, per mokestinį laikotarpį neviršijantis 500 EUR, pajamų mokesčiu neapmokestinamas. Minėta įstatymo nuostata teisės pasinaudoti lengvata nesieja su FP ar IFP išlaikymo terminu. Todėl aplinkybė, kada gyventojas įsigijo parduotas / perleistas FP ar realizuotas IFP, taikant šią lengvatą reikšmės neturi.

Pajamų mokesčio lengvata netaikoma, jeigu:

- pajamos gautos už tikslinėse teritorijose įsteigtų vienetų išleistas finansines priemones;
- pajamos gautos iš tikslinės teritorijos;
- akcijos parduotos ar kitaip perleistos nuosavybėn tam vienetui, kuris jas išleido;
- vertybiniai popieriai laikomi parduotais pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 11 straipsnį, t. y. vieneto likvidavimo atveju;

• akcijos įgytos Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 2 str. 14 d. 1 punkte nurodytu atveju. Pajamų mokesčio lengvata netaikoma parduodant akcijas, kurios gautos arba turimų akcijų nominali vertė padidinta, didinant bendrovės įstatinį kapitalą iš bendrovės lėšų, t. y. akcijų nominalios vertės padidinimo atveju lengvata netaikoma akcijų pardavimo pajamoms, proporcingai tenkančioms akcijų nominalios vertės padidinimo iš bendrovės lėšų sumai.

2. Apmokestinamųjų pajamų apskaičiavimo tvarka

Apskaičiuodamas apmokestinamąsias pajamas, gyventojas atsižvelgia į:

- per mokestinį laikotarpį gautą FP pardavimo / perleidimo ir IFP realizavimo pajamų sumą;

¹ Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymas.

² Valstybinė mokesčių inspekcija.

³ Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymas.

- parduotų / perleistų FP bei realizuotų IFP įsigijimo kainą, į šią kainą įskaitant sumokėtus teisės aktuose nustatytus privalomus mokėjimus, susijusius su tų FP pardavimu / perleidimu ar IFP realizavimu.

Apmokestinamosios FP pardavimo / perleidimo ir IFP realizavimo pajamos apskaičiuojamos iš bendros per mokestinį laikotarpį pagal visus FP pardavimo / perleidimo ir IFP realizavimo sandorius gautos pajamų sumos atėmus bendrą FP ir IFP įsigijimo kainą:

- jeigu gautas skirtumas yra lygus 500 EUR ar mažesnis ir kai yra taikoma mokesčio lengvata (žr. šio rašto 1 punktą), prievolė mokėti pajamų mokestį gyventojui neatsiranda;
- jeigu gautas skirtumas viršija 500 EUR, iš jo atimamas 500 EUR neapmokestinamas dydis (kai pajamų mokesčio lengvata yra taikoma) ir gautas rezultatas apmokestinamas taikant Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 straipsnyje nustatytą pajamų mokesčio tarifą.

Pavyzdys

Gyventojas antrinėje rinkoje už 15 000 EUR pirko AB „X“ akcijų, kurias 2022 metais pardavė už 20 000 EUR. Šių akcijų įsigijimo kaina lygi 15 000 EUR, o pardavimo pajamos – 20 000 EUR, taigi pardavimo pajamų ir įsigijimo kainos skirtumas yra lygus 5 000 EUR sumai. Iš 5 000 EUR sumos atimamas 500 EUR neapmokestinamas dydis ir gauta 4 500 EUR suma priskiriama gyventojų apmokestinamosioms pajamoms.

Jeigu gyventojas per 2022 m. mokestinį laikotarpį gavo šiame rašte aptariamą rūšies pajamų, kurioms netaikoma Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 17 str. 1 d. 30 punkte nustatyta pajamų mokesčio lengvata, tai iš gautų pajamų 500 EUR neapmokestinamas dydis neatimamas, o apmokestinamosios pajamos apskaičiuojamos iš gautų pajamų atėmus įsigijimo kainą ir kitas Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 19 straipsnyje nurodytas išlaidas.

Bendra per 2022 m. mokestinį laikotarpį gautų už FP pardavimą / perleidimą ir IFP realizavimą apmokestinamųjų pajamų suma apskaičiuojama sudėjus apmokestinamąsias pajamas, kurioms taikoma GPMĮ 17 str. 1 d. 30 punkte nustatyta lengvata, ir apmokestinamąsias pajamas, kurioms minėta lengvata netaikoma. Gauta bendra apmokestinamųjų pajamų suma apmokestinama taikant 15 proc. pajamų mokesčio tarifą. Atkreipiame dėmesį, kad jeigu gyventojas gauta pajamų iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo suma, kartu su kitomis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 str. 1² dalyje nurodytomis pajamomis, per 2022 m. laikotarpį viršija 120 VDU dydžio sumą⁴, šią sumą viršijanti dalis apmokestinama taikant 20 proc. pajamų mokesčio tarifą.

Kai parduodamos / perleidžiamos FP ar realizuojamos IFP, kurios yra sutuoktiniam bendrosios jungtinės nuosavybės teise priklausantis turtas, laikoma, kad pajamas sutuoktiniai gavo lygiomis dalimis, išskyrus atvejus, kai kitokią pajamų paskirstymo tvarką nustato vedybų sutartis. Atitinkamai, šio rašto 1 punkte aptarta mokesčio lengvata taikoma kiekvieno sutuoktinio gautoms pajamoms atskirai, pagal kiekvienam iš jų tenkančią FP ar IFP pardavimo pajamų dalį.

Šiame rašte aptariamą rūšies pajamas pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamos B klasės pajamoms. Todėl apskaičiuoti ir sumokėti pajamų mokestį, taip pat deklaruoti šias pajamas privalo pats jų gavęs gyventojas.

3. Deklaravimas

Per 2022 m. mokestinį laikotarpį išmokas už FP pardavimą / perleidimą ar IFP realizavimą gyventojams išmokėjęs Lietuvos vienetas, užsienio vienetas per nuolatinę buveinę ar nenuolatinis Lietuvos gyventojas per nuolatinę bazę privalo jas deklaruoti iki 2023 m. vasario 15 dienos, pateikdamas GPM312 formą⁵ VMI.

⁴ Vidutinių šalies darbo užmokesčių suma, taikoma apdraustųjų asmenų einamųjų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti.

⁵ Metinė gyventojams išmokėtų išmokų, priskiriamų A ir B klasės pajamoms, deklaracija (GPM312 forma), patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2018 m. vasario 6 d. įsakymu Nr. VA-9 „Dėl Metinės gyventojams išmokėtų išmokų, priskiriamų A ir B klasės pajamoms, deklaracijos GPM312 formos, jos priedų GPM312L, GPM312U formų ir jų užpildymo ir pateikimo taisyklių patvirtinimo“.

Gyventojas gautas FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamas turi deklaruoti, pateikdamas GPM311 formą⁶ VMI. GPM311 formą už 2022 m. mokestinį laikotarpį gyventojas turi pateikti iki š. m. gegužės 2 dienos⁷. Šioje deklaracijoje apskaičiuotą mokėtiną pajamų mokesčio sumą privalu sumokėti iki deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamų deklaruoti neprivalu, jeigu joms taikoma šio rašto 1 punkte aprašyta mokesčio lengvata ir jų suma per mokestinį laikotarpį neviršija 500 EUR. Jeigu gautų pajamų suma viršija 500 EUR, tai turi būti deklaruojamos visos šios rūšies pajamos (tiek tos, kurios priskiriamos neapmokestinamosioms pajamoms, tiek tos, kurios apmokestinamos pajamų mokesčiu). Gautos nurodytos rūšies pajamos, kurioms netaikoma šio rašto 1 punkte aprašyta pajamų mokesčio lengvata, deklaruojamos nuo pirmo EUR.

4. Nenuolatinio Lietuvos gyventojo gautos FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo pajamos

Vadovaujantis Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 5 str. 4 dalimi, nenuolatinio Lietuvos gyventojo pajamos iš FP pardavimo / perleidimo ar IFP realizavimo nėra pajamų mokesčio objektas. Todėl šios rūšies pajamų gavęs nenuolatinis Lietuvos gyventojas neturi jų deklaruoti ir apmokestinti pajamų mokesčiu Lietuvoje.

Teisės departamento direktorė

Rasa Virvilienė

⁶ Pavyzdinė pajamų mokesčio deklaracija (GPM311 forma), patvirtinta Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos viršininko 2019 m. gruodžio 12 d. įsakymu Nr. VA-93 „Dėl Pavyzdinės pajamų mokesčio deklaracijos GPM311 formos ir jos priedų formų ir jų užpildymo, pateikimo bei tikslinimo taisyklių patvirtinimo“.

⁷ Žr. Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 27 str. 1 dalį.